

Yttrande över lagrådsremiss Förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd

Myndigheten för delaktighet (MFD) arbetar med att främja, guida och stödja samhällets aktörer att genomföra sina uppdrag utifrån hela befolkningens behov och förutsättningar. MFD lämnar följande yttrande.

Myndighetens synpunkter

MFD:s svar utgår från uppdraget att främja jämlika förutsättningar för alla och att undvika diskriminering av personer med funktionsnedsättning. MFD lämnade i mars 2023 en lägesbild av situationen för personer med funktionsnedsättning som är från Ukraina och som har fått skydd i Sverige med rättslig grund i massflyktsdirektivet.¹ Lägesbilden beskrev målgruppens levnadsvillkor på en rad olika områden, till exempel arbete och försörjning, hälso- och sjukvård och i relation till myndighetsinformation. MFD:s synpunkter på lagrådsremissen har sin utgångspunkt i denna lägesbild.

3.4 Levnadsvillkoren för utlänningar med tillfälligt skydd bör förbättras

MFD instämmer i bedömningen om att levnadsvillkoren för utlänningar med tillfälligt skydd ska förbättras. Myndigheten har tidigare rapporterat att levnadsvillkoren för skyddsbehövande från Ukraina uppfattas som svåra. Utsattheten är särskilt stor för personer med funktionsnedsättning och påverkas bland annat av ekonomiska behov, svårigheter att få och tillägna sig information och att få tillgång till hjälpmedel. Därtill kan avsaknad av stöd resultera i isolering och psykisk ohälsa. Förutsättningarna för dessa grupper bör analyseras särskilt då bedömningar görs av levnadsvillkoren för skyddsbehövande.

4.2 Anmälan om inflyttning

Enligt lagrådsremissen ska inflyttning till Skatteverket anmälas inom fyra veckor från den dag då förutsättningarna är uppfyllda. Utredningen konstaterar också att

---

¹ MFD, 2023. Stöd till aktörer i funktionshinderrelaterade frågor. Lägesbild i bilaga. Myndigheten för delaktighet. Växel 08-600 84 00, info@mfd.se, www.mfd.se

det kan vara svårt att veta när den enskilde uppfyller förutsättningarna för folkbokföring och att tidsfristen inte bör vara för kort.

MFD har tidigare beskrivit att systemen för samhällsservice i Ukraina och Sverige skiljer sig åt. Det kan vara svårt för målgruppen att ta till sig av svensk myndighetsinformation. Det finns därför behov av mer och tydligare information om när en administrativ förändring ska ske. En funktionsnedsättning kan påverka förmågan att kunna tillgodogöra sig information om administrativa förändringar. Det kan behövas både tolk och kommunikationsstöd för att en person ska få rätt förutsättningar att förstå hur de ska agera i relation till anmälan om inflyttning.

Det är även kostsamt att ta sig till ett servicecenter för personer som bor på en ort där det saknas ett sådant kontor. Det kan vara särskilt utmanande för personer med funktionsnedsättning som ofta har ansträngd ekonomi eller som har svårt att förflytta sig. Då skyddsbehövande från Ukraina även saknar tillgång till färdtjänst kan fyra veckor vara en kort period för att både tillgodogöra sig information och anmäla inflyttning.

Det framgår inte i lagrådsremissen vad som händer om den sökande inte uppfyller sin skyldighet att anmäla inflyttning i tid. Utifrån ovanstående resonemang anser MFD att det vore olyckligt om personer med funktionsnedsättning drabbas av sanktioner om tidsramen inte kan hållas. MFD vill också framhålla vikten av att informationen tillhandahålls och anpassas på ett sätt som gör att alla, även personer med funktionsnedsättning, får förutsättningar att ta till sig av innehållet.

6 Rätten till bosättningsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken och 8 Insatser för särskilt stöd och service

Massflyktsdirektivet är utformat för en kort tid men nu kan skyddsgrunden komma att användas under en längre tidsperiod än den var avsedd för. Därmed blir det en lång period som personer med särskilda behov kommer att sakna tillgång till nödvändigt stöd.

För personer med funktionsnedsättning innebär avsaknad av förmåner enligt socialförsäkringsbalken och lagen om särskilt stöd och service (LSS) att viktiga stöd inte kan beviljas. MFD vill också betona att det är stora skillnader mellan att ha tillgång till insatser inom ramen för LSS jämfört med socialtjänstlagen. LSS ger tillgång till daglig verksamhet, särskilt boende och korttidsboende. Dessa insatser är bland annat viktiga för att möjliggöra att levnadsförhållandena är tillfredsställande för familjer där någon har en funktionsnedsättning. Utan exempelvis möjligheter till korttidsboende för barn, saknar föräldrar i målgruppen tillgång till avlastning och barn får inte tillgång till miljöombyte och stöd som de kan vara i behov av. Det är särskilt utmanande då de befinner sig i ett nytt land utan familj och nätverk. Utan sådana insatser finns en risk att hälsosituationen försämras för barn i en redan utsatt position och att deras utveckling hämmas och avstannar.

MFD bedömer att analysen av förutsättningarna för personer med funktionsnedsättning är otillräcklig. Den är inte förenlig med konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som innebär att konventionsstaterna ska vidta de åtgärder som behövs för att ge personer med funktionsnedsättning samma villkor som andra.

MFD anser därför att det är av stor vikt att personer med funktionsnedsättning som har särskilda behov får tillgång till det stöd de behöver för att kunna få och upprätthålla en god livskvalitet. Det är särskilt viktigt då skyddsgrunden var tänkt att vara kortsiktig men kan komma att bli långvarig.

7. Rätten till vissa arbetsbaserade förmåner enligt Socialförsäkringsbalken

MFD välkomnar förslaget om att en förälder ska ha rätt till arbetsbaserade föräldrapenningsförmåner. MFD vill samtidigt betona att föräldrar i målgruppen lever under svåra omständigheter. Många män är kvar i Ukraina och att vara ensam familjeförsörjare är en stor belastning för de kvinnor som har flytt till Sverige och som har barn med funktionsnedsättning. För denna målgrupp finns det stora behov att ta del av socialförsäkringsförmåner. Avsaknaden av sådana, till exempel omvårdnadsbidrag, riskerar att leda till en ohållbar situation för personer som redan lever i stor utsatthet.

10. Konsekvenser

MFD anser att det helt saknas ett funktionshindersperspektiv i konsekvensbeskrivningen. Förslaget tar inte hänsyn till de behov som finns för personer med funktionsnedsättning som har tillfälligt skydd. Deras villkor bör analyseras särskilt utifrån det faktum att skyddsgrunden kan bestå längre än massflyktsdirektivets stipulerade tid.

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har generaldirektör Malin Ekman Aldén (beslutande), avdelningschef Annika Streiler och utredare Emmy Bornemark (föredragande) deltagit.

Myndigheten för delaktighet

[elektroniskt underskriven]

Malin Ekman Aldén

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	Malin Ekman Aldén
TITEL, ORGANISATION:	Generaldirektör, Myndigheten för delaktighet
TID:	2024-04-02 14:37:27 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP:	E-post (malin.ekman-alden@mfd.se)
IDENTIFIKATIONS-ID:	b36d540bf59540d894ef7d210d6b6b7e

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2024-04-02 14:37:32 +02:00
Ref: 122634SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)